

---

#### Секція 4

### ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ, АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

---

**Олександр Юрійович Абдульянов** – студент III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ  
*Науковий керівник: Богдан Іванович Сюркало – доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент*

#### СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯМ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА

На сьогодні в умовах становлення та розвитку ринкових відносин в Україні особливо важливим є вирішення питань, пов'язаних з припиненням юридичних осіб із збереженням правонаступництва. Значно посилився інтерес, перш за все, до такого способу припинення юридичних осіб, як злиття, що зумовлено в основному економічними причинами, насамперед необхідністю зміцнення позицій того чи іншого суб'єкта господарювання на відповідному ринку. Водночас досі існує низка проблем, що стосуються правового регулювання злиття юридичних осіб. Тому-то постає нагальна потреба їх детального теоретичного аналізу.

Певною мірою ця наукова проблематика привернула увагу фахівців, які спеціалізуються в галузі цивільного права. Висвітленню низки актуальних аспектів присвятили праці такі вчені, як І. Кучеренко, Н. Щербакова, О. Янкова, І. Фатєєва, Б. Архіпов та інші. Варто, однак, підкреслити, що у численних публікаціях, присвячених цій проблематиці, ще недостатньо розглянуто окремі питання, що стосуються теоретичного аналізу цивільно-правових норм, які регулюють порядок злиття юридичних осіб. Прагнучи якоюсь мірою усунути цю прогалину, ми поставили мету – на основі аналізу положень Цивільного і Господарського кодексів України, інших законодавчих актів обґрунтувати ряд пропозицій для внесення доповнень до чинного цивільного законодавства України, які б сприяли вдосконаленню правового регулювання припинення юридичних осіб шляхом злиття.

Цивільний кодекс України не містить визначення поняття «злиття юридичних осіб». Відповідно до ч. 2 ст. 59

Господарського кодексу України, у разі злиття суб'єктів господарювання усі майнові права та обов'язки кожного з них переходять до суб'єкта господарювання, утвореного внаслідок злиття. Слід підкреслити, що саме злиття є історично першим способом припинення юридичних осіб з правонаступництвом, з якого й дістало подальший розвиток законодавство про реорганізацію на території сучасних пострадянських держав.

Щодо визначення поняття «злиття» на законодавчому рівні, то, на нашу думку, в ЦК та ГК України слід закріпити формулу, за якою права та обов'язки юридичних осіб, що зливаються, можуть переходити не тільки до новостворюваної, а й до вже існуючої юридичної особи. Метою і причиною зростання кількості угод щодо злиття та поглинання в Україні фахівці вбачають у необхідності підвищення конкурентоспроможності компаній, симетричної відповіді на дії конкурентів.

Правове регулювання порядку злиття юридичних осіб здійснюють, перш за все, такі нормативно-правові акти: Цивільний і Господарський кодекси України, Закони України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15 травня 2003 р. 755-IV, «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. 1576-XII, Положення «Про порядок реєстрації випуску акцій та інформації про їх емісію під час реорганізації товариств», затверджене рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30 грудня 1998 р. 221, зареєстроване Міністерством юстиції України 4 березня 1999 за № 137/3430.

Проаналізувавши ці нормативно-правові акти, вважаємо, що порядок здійснення злиття юридичних осіб все ж потребує удосконалення. Насамперед необхідно внести зміни у ч. 3 ст. 34 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», згідно з якою, у разі припинення юридичної особи шляхом злиття або приєднання, рішення про припинення юридичної особи підписується уповноваженими особами юридичної особи або юридичних осіб, що припиняються, та юридичної особи- правонаступника, оскільки правонаступника (у разі злиття юридичних осіб) ще не існує.

Отже, конкретизуючи деякі проблеми, вважаємо, що, незважаючи на загалом достатнє правове регулювання злиття юридичних осіб, все ж необхідно усунути деякі термінологічні неузгодженості окремих підзаконних нормативно-правових актів з ЦК та ГК України, удосконалити положення Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», що регулюють порядок внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженим ним органом щодо припинення юридичної особи шляхом злиття, закріпити в ЦК України загальну норму про обов'язкове укладення договорів про злиття (та приєднання) юридичних осіб, а також розглянути економічно-

обґрунтовану можливість зміни граничних критеріїв визначення концентрації суб'єктів господарювання, що потребує обов'язкового отримання дозволу АМК, закріплених у Законі України «Про захист економічної конкуренції».

#### Література

1. Господарський кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 436-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 435-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

**Анастасія Вячеславівна Байстріченко** – студентка IV курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ  
Науковий керівник: **Марина Євгенівна Василенко** – доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

#### **ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ**

Однією із новаций Господарського процесуального кодексу є впровадження врегулювання спору за участю судді. Незважаючи на певну незвичність даного нововведення в Україні, схожі процедури примирення у формі судової медіації існують досить давно в інших країнах.

Під врегулюванням спору за участю судді передбачається вирішення спору за згодою сторін до початку розгляду справи по суті за участю судді.

Процедура починається із ухвали суду та призупинення провадження у справі. Строк врегулювання спору не може перевищувати 30 днів. Врегулювання здійснюється одним суддею у формі спільних або закритих нарад із сторонами. Інформація, отримана під час врегулювання спору, конфіденційна. При цьому у разі недосягнення домовленостей сторін в рамках процедури врегулювання спору, судова справа передається на розгляд іншого судді.

Від самого початку запровадження такого способу врегулювання спорів викликало багато дискусій та зауважень. Зокрема, увага зверталася на те, що врегулювання спору суддею не є медіацією та має багато недоліків. Проте, під судовою медіацією розуміють процес, при якому сторони судового провадження зустрічаються конфіденційно у присутності судді та обговорюють шляхи вирішення спору без судового